

Numo captivi adstant, manibus revinctis: ut adeo Denarius iste Tropheis haud immerito accenseatur.

XII.
Tab. V.
n. I.

PUBLIUS. Est mihi æreus medius *Trajani* Numus, in quo *Victoria* Tropheum coronat, cum formula votiva: *S. P. Q. R. Optimo Principi.* Tu vero Tabulam tuam *Vitam* inchoasti alio, sed meo pariter, æreo medio Numo: in quo stat Imperator gemina inter Trophea, quæ ambo ipsemet sustinet. Circum lego: *SENATUS POPULUSQUE ROMANUS:* cum in *Adversa* elogium: *Optimo Principi,* jam præcesserit. Tot in ære *Trajani* signata esse Trophea, non miror: cum Roma majorem vix ullum ex omnibus *Augustis* Victorem habuerit. Tot enim *Provincias* continenti triumpho, ac deditione, eidem asseruit, quot illa retinere se posse diffidebat, & ideo nonnullas ultro dimisit. *TULLIUS.* Præfens Numus ob indumenta barbara, in tropheis conspicua, *Dacicas* ejus *Victorias* peculiariter designare videtur: quibus, propter *Deceballi,* potentissimi *Dacorum* Regis astutiam, ac pertinaciam, præ cæteris gloriabatur. Quamquam non desint ejusdem Numi, *Daciam* captam liquido enunciantes: qualem post paulo intuebimur.

DIALOGUS XIII.

Provincia Devictæ, Captæque in
Numis.

TULLIUS.

- I. **A**ltera *Lucri,* e *Victoriis* profecti species, longe clarior, & exoptabilior, erant *Provincia devictæ, captæque.* Sic in *Cæsaris* Numis supra *Crocodilum* legitur: *Ægypto captæ.* In *Augusti* Numis *Armeno* mitrato stanti adscribitur: *Armen. Recepta:* & alteri flectenti: *Arme. captæ.* *Victoria* supra cippum consistenti, juxta quem duo serpentes in altum se torquent, additur: *Asia Recepta.* Hujusmodi tituli, & nomina, ære circum-

lata, reliquum orbem terrore tanto majori compleverunt, quanto Populi, qui debellati deprædicabantur, grandiores, ac fortiores exstiterant. Nolim tamen, hæc superba Numorum, licet brevissima lemmata, rigida semper interpretatione accipias. Non, quicumque aliquando vincitur, ita statim cogitur sub jugum, ut excutere illud postea neque audeat, neque valeat. Ipsa Numorum frequentia, qui eandem Provinciam diversis ab Augustis debellatam clamant, argumento utique certissimo est, clades quidem eam pertulisse, ut varius est eventus belli: iisdem tamen fractam non esse. Sic præmunitus, ad Numos accede.

PUBLIUS. Secundus Tabulæ tuæ V. tæ Numus, ac Denarius, mei cimelii est, illi similis, de quo jam *Dial. V. n. 4.* differuimus. In Adversa circum caput Romæ, pariter legitur: M. PUBLICI. us LEG. atus PROOPPR. atore: abest autem laurus. Aversa fœminam sistit, quæ clypeum tergo, & sagittas lava gestat: dextra vero Imperatori, dextro pede intra navim consistenti, palmam obtulit. Per oram lævam scribitur: CN. eius MAGNUS IMP. erator: scil. *Pompejus.* Infra: HISPANIA: quod rursam in supra laudato Numo deest, ut adeo hic novi denuo modulo sit: cum & Aquila Legionaris hic deficiat. **TULLIUS.** Diversus modulus, maxime a celebribus Antiquariis nondum propositus, Numo alias noto, peculiarem prærogativam conciliat, tanto igitur charior habendus. Quo deinde vestis cultu, armorum forma, vel alio symbolo adjecto, Provincia quæpiam, cujus Nomen expressum, proposita sit, studiose observandum, ut eadem, etiam Nomine desiderato, ab alia internoscatur.

PUBLIUS. Numus III. Fœminam tristem sedentem habet, cum vitta altiori, Tropheo post eam erecto. Epigraphe est: GAUDIUM ROMANORUM. Infra scribitur: FRANCIA. Devictam hanc esse Provinciam, diserte quidem hic non legitur: sed mœstus fœminæ, humi residentis habitus, atque Tropheum, disertius verbis, ejus factum eloquuntur, luctu ejus, & Romanorum Gaudio, juxta se positus, ut amplius elucescerent. **TULLIUS.** Pinxit hunc Numum *Constantini M. Ill. Spanhemius II. p. 638.* consimilem ei addens, ubi subscriptum: ALAMANNIA. Porro apud Erudit. *Liebe Goth. Num. p. 445.* tertius aureus æque *Constantinianus* pingitur, in quo duæ Fœminæ tropheo affident, & infra legitur: *Franc. & Alam.* Epigraphe circum in omnibus eadem.

II.
Tab. V.
n. 2.

III.
Tab. V.
n. 3.

IV. *PUBLIUS.* Mihi Numus argenteus est, a te neglectus, cum capite nudo in Adversa, & additis titulis: JULIUS CÆSAR. DICT. *atori* PERPETVO. Adversa cumulum habet Armorum, in quo thorax, galeæ, clypei, hastæ, vexilla, clava, remusque navalis: quæ inter confidet fœmina vinctæ, & lugens, desuper stante Victoria, cum lauro, & palma. Infra scribitur: GALLIA. Circum: CONSENSV. SENAT. *us* ET EQV. *estris* ORDIN. *is* P. *opuli* Q. *uc* R. *omani* Quid pulchrius? *TULLIUS.* Adde: ad fallendum. Reperi quidem hunc Numum etiam aureum in Manuscripto quodam Catalogo Cimelii cujusdam venalis, mecum communicato. Neque tamen, vel apud *Golzium*, vel *Aeneam Vicum*, vel *Vrsinum*, vel *Mediobarbum*, aut alium quemlibet, tot inter *Cæsaris* Numos, aut hunc inveni, aut alterum latinum, eo vivente cufum, ubi Nomen *Julius* legeretur: quamvis in Græcis Numis id occurrat. A morte ejusdem signati, habent *Divos Julius*: nulli vero additur *Cæsar*. Præterea in uno alterove reperies: Ex *S. enatus* C. *onsulto*: sed *Ordinis Equestris*, *Populique Romani* altissimum silentium. Sublestum igitur hunc Numum habe: qui & fufus est, & argenti omnino impuri.

V. *PUBLIUS.* Adeo facile tironibus imponitur. Quartum igitur ad Numum tuum progredior: in quo sedet vir senex, & seminudus, dextra proram navis tenens, læva juncum, qua & urnæ aquariæ, aquam profundenti, incumbit. Fluvius certe, ferendis navibus par, & ut auguror ex epigraphe, Germanicus, nempe Rhenus hic sistitur. Lego namque: ALEMANIA SVBACTA. Pone figuram sunt: S. C. Infra ex titulis residuum: IMP. VI. COS. III. *tium.* *TULLIUS.* Hunc *M. Aurelii* Numum æris medii, cum quinque aliis ejusdem, Victoriæ similiter Germanicam prædicantibus, junctim proposuit *Cl. Patinus* Imp. p. 187. In omnibus fere Provinciam videas lugentem, juncto Trophæo: unus vero intra Sertum laureum incipitur: VICT. *oria* GERM. *anica*: sive VICT. *is* GERM. *anis* *PUBLIUS.* Aequior hæc epigraphe, quam superior. Est & mihi æreus medius *M. Aurelii*, ubi Trophæo barbaro hinc affidet Provincia mœrens, inde seminudus captivus alligatus est, cum residuis ex Adversa titulis: GERMANICO AUG. IMP. VI. COS. III. Teneo vero etiam parvum *Commodi* filii Numum: in quo pone Trophæum duo sunt captivi alligati, & subscribitur: VICT. GERM. Alium item par-

parvum *Probi Augusti*, consimili imagine, sed cum epigraphe: VICTORIA GERMANICA. Viribus toties resumptis, quas a tot Augustis reprimi oportuit, Germania certe *subacta* non fuit.

Numus tuus V. Victoriæ stantem sistit: quæ dextra palmam effert, læva trophæum sustinet, & accumbentem captivum pede conculcat, cum epigraphe: SARMATIA DEVICTA. Infra scribitur: SIRM. *ic.* TULLIUS. Denuo hic Numus est *Constantini M.* apud Ill. *Spanhemium* p. 638. Alios tres cum eodem lemmate, sed moduli diversi, vulgavit Cl. *Patinus* p. 372. 73. 75. quorum duo æque sunt Patris, tertius *Crispi* filii. PUBLIUS. Mihi quoque ad manum sunt, tum argenteus, tum æreus parvus, cum capite *Constantini M.* laureato in Adversa. In Aversa vero Victoria, palmam quidem tenens, trophæum tamen haud sustinet, sed inter arma humi dispersa consistens, captivum proterit. Lemma est, ut supra. TULLIUS. Quemadmodum *Sarmatia*, in Europeam, quæ hodie *Moscovia* est, & Asiaticam divisa, multis populis barbaris constabat: ita cum Romanis jam hæc, jam illa gens, nunc datis, nunc acceptis cladibus, congressa, complurium Augustorum Numis copiam fecit, de eadem devicta gloriandi.

PUBLIUS. Perbellus est Sextus Numus, indubie *Trajani*: ubi laureatus Imperator altæ insidens rupi, & Aquilam Legionarem lævo brachio sustinens, deutra extenta Signum barbarum accipit a fœmina, in quo caput cœnium eminent. Puer præterea caput resectum, quasi exultans, conculcat. Circum, & infra legitur: DACIA AUGUSTI PROVINCIA. Facile mihi persuadeo, Signum caninum esse Dacicum, & caput abscissum spectare *Decabalum* Daciæ Regem. TULLIUS. Probe conjicis. Rex iste crebris motibus, ac fraudibus, Romanam potentiam, jam irritam, jam placatam, diu sane vexando ludit, sedem suam, ubi hodie *Transylvania* est, obtinens. Tandem vero a *Trajano* eas in angustias reductus fuit, ut ipse sibi mortem inferret. Pulchrum hunc Numum ex *Patino* Impp. p. 138. tibi selegi, una cum sequenti. PUBLIUS. Ego geminos teneo argenteos *Trajani* Numos: in quorum uno Dacus quidam victus inter arma stat. In altero fœmina mœrens trophæo assidet. Circum ubique: S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. Infra: DAC. CAP. *ta.* TULLIUS. *Mediobarbum* si adieris, paginam integram recensu Numerorum solius Daciæ captæ oppletam reperies. Nempe, quo fortior hostis, tanto clarior, chariorque Triumphus.

VI.

Tab. V.
n. 5.

VII.

Tab. V.
n. 6.

- VIII. *PUBLIUS*. Proximus Numus fœminam redhibet stantem cum calamo aliquo, aut virga, quæ dextra demissa florum, ut puto, fasciculum gerit: ad pedes ejus Camelum intueor. Circum: S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. Infra: ARAB. *ia* ADQUIS. *ita*.
- Tab. V. n. 7. *TULLIUS*. Illustravit hunc Numum, qui eum protulit, Cl. *Latinus* ex *Ammian. Marcellino* ajente: „ *Arabiam*, Provinciæ imposito „ Nomine, Rectoreque attributo, obtemperare legibus nostris „ compulit *Trajanus* Imperator, incolarum timore sæpe contuso, „ cum glorioso Marte Medos urgeret, & Parthos. „ Hanc ergo Provinciam fœmina denotat: quæ sinistro brachio calamum thuris gerit, & in dextra ramum ejusdem florentem. Camelorum apud Arabes copia, equorum ibidem obsequia præstat.
- IX. *PUBLIUS*. Numus Octavus Imperatorem laureatum stantem refert, cum parazonio, ut volunt, & hasta: ad pedes ejus hinc, & inde, tres figuræ recumbunt, quarum unam pede sinistro proculcat. Epigraphæ: ARMEN. *ia* ET MESOPOT. *amia* IN POT. *estatem* P. *opuli* R. *omani* RED. *actæ*. An recte legi? *TULLIUS*. Ex affe. Suppeditavit mihi hunc æreum Numum formæ magnæ, quippe rursus *Trajanus* est, celeberrimus *Vaillantius* in *Arsacidarum*, i. e. *Parthor. Regg. Historia* p. 312. satis quidem rudi scalpulo expressum. Figuras, dextram, lævamque anteriorem, geminos ille fluvios interpretatur, quibus Mesopotamia contricta est, *Tigrim* scilicet, & *Euphratem*. Tertiam autem, quæ retro mærens recumbit, pro Armenia habet.
- X. *PUBLIUS*. Nonus, quem pinxisti, Numus inter principes mei Cimelii est, argenteus magnus, cum capite *Titi* Imperatoris. Aversa in medio Palmam arborem habet, tam Provinciæ, quam Victoriæ signum, cui assidet fœmina tristis inter arma projecta: a tergo instat Victor Romanus, pone quem denuo clypeus, & hasta. Circum: JUDÆA CAP. *ia*. Par mihi est Numus æreus, infra cum S. C. & voce *Capta* integre scripta. *TULLIUS*. Hæc extrema, & a Salvatore ob sui occisionem prædicta Judææ calamitas, tanquam præcipuum Gloriæ Romanæ argumentum, plurimis Numis in omni Metallo consignata fuit, nunc cum *Vespasiani* Patris, nunc cum *Titi*, immo & *Domitiani* filiorum ejus capitibus, alio semper, & alio imaginum situ, item epigraphæ varia. Cum enim *Vespasianus* Judæam omnem, extra Hierosolymas, occupasset, scribebatur: *Judæa devicta*. Urbe etiam ista per *Titum*,
tunc

tunc adhuc Cæsarem, obtenta, legebatur: *Judea capta*. Nonnulli numi sola Palma, quam exhibent, absque lemmate hanc rem edicunt.

PUBLIUS. Mirus est mihi, ac peregrinus undique Numus X. mus, cum Viro flectente, qui ramum frondentem dextra præferens, Camelum secum adducit. Infra lego: **BACCHIUS**: ad latus, ascendente linea: **JUDÆUS**. An & hic excisæ Jerosolymæ aliqua pars erat? **TULLIUS.** Nihil in hoc es. Numum hunc tibi selegi ex *Ursino* in Gente *Plautia* p. 212. quem & Ill. *spanhemius* repetiit II. p. 226. Refert in *Adversa* caput fœminæ turritum, forfistæ Arabiæ Genium, cum epigraphe. *A.ulus* **PLAUTIUS AED. ilis CUR. ulis S. C.** In *Aversa Bacchius*, cujus nullam alias noticiam præbent Scriprores. Numi hujus beneficio demonstratur ceu *Regulus Arabiæ*, ab *Aulo Plautio*, Legato Pompeji in Asia, in obsequium Populi Romani adactus. Quemadmodum eodem fere tempore *Æmilius Scaurus*, Regem quoque *Aretam*, pariter Arabem, ad simile officium coëgit, quod alio Numo expressum est. Tendit ille de genu manus ad pacem, oleam præferens, proque tessera sua, qua prodat conditionem, ac patriam, Camelum adducit.

PUBLIUS. Subsequens Numus rursus supplicem sistit Virum aliquem Parthum, ut ex vitta capitis acuta, quasi tiara, ominor, uno genū flexum, & utraque manu Signum, seu Vexillum Romanum, tenentem, in cujus apice Aquila Legionaris coruscat. Circum legitur: **CÆSAR AUGUSTUS**. Infra: **SIGN. nis RECE. ptis**. **TULLIUS.** Numum Hunc ut intelligas, etiam proximum recensere. **PUBLIUS.** Cerno in eodem Arcum triumphalem, tribus fornicibus apertum, tribusque gradibus elevatum: in cujus apice Quadriga eminent, cum triumphante, hinc & inde adstante Victoria. Epigraphe: **CIVIB. us ET SIGN. nis MILITAR. ibus A PARTH. is RECEPT. is**. **TULLIUS.** Optime legisti. Ambos hos Numos argenteos ex *Vaillantio* tibi pinxi. Signa præsentia, cum plurimis millibus captivorum, gemina gravissima clade amiserunt, *M. Licinius Crassus*, item *M. Antonius Triumvir*: obtinuit vero *Tiberius* a *Pbrabate* Parthorum Rege, metu duntaxat, non armis, & *Augusto* reddidit. Qui eapropter non secus, ac de amplissima Victoria lætatus est, tantamque, ut reputabat, fortunam quam plurimis Numis celebravit.

XI.
Tab. V.
n. 10.

XII.
Tab. V.
n. 11.

item 12.

Histor.
Arsac. p.
176.

XIII.

Teneo semel, ac iterum, Æris medii Numum, in cuius Adversa Victor quadrigis equorum triumphalibus, Aquilam gestans, insistit, adscripto Nomine: GERMANICUS CÆSAR. In Aversa idem adstat extenta dextra, rursusque Legionarem Aquilam tenet. Pone illum lego: SIGNIS RECEPTIS. DEVICTIS GERM. *anis.* TULLIUS. Alia hæc, atque posterior Aquilarum Romanarum jactura fuit, quam *Quinctilius Varus* ab *Arminio* Germano perpeffus fuit, cum tanto, ut fertur, pudore, ac luctu *Augusti*, ut caput impingens parieti, clamaret: *Vare, redde Legiones!* Reparavit hoc damnum *Germanicus Cæsar*, sed pugna cruenta, & Aquilas receptas, non *Augusto* jam defuncto, sed Successori *Tiberio* restituit.

DIALOGUS XIV.

De Numis Elogia Victorum docentibus.

TULLIUS.

I. **Q**Uorum sudoribus magna Lucra debemus, iis merito Laudem rependimus. Non defuit huic Muneri suo Respublica Romana, quæ omnium Sapientissima censei voluit, dum, feliciter confectis bellis, metu, & vexatione soluta, claritudine Victoriarum Famam, & Provinciarum novarum accessione Potentiam suam auctam fuisse, jucunda conspiceret. Accumulavit bene merentibus *Elogia*, ut ex Meritis eorum, semper idcirco majoribus, perpetuum ipsa faceret Lucrum. Princeps hæc inter Præconium erat *Imperatoris*: usquedum illud a *Cæsaribus* in *Supremæ Potestatis* Nomen conversum, nulli deinceps inferiorum ulterius indulgeretur. Acclamarunt hoc Nomen Victori Duci Milites in Castris, vicissim ab ipso frequenter officio mutuo pro Concione laudati, ut *Commilitones*, qui rem pro Republica præclare, fortiterque gessissent. Ut porro Ducibus præstan